

REDACTIONES SUBCOMMISSIONIS (Philips-Balic)

1° Schema Philips

(9-10/11/63)

Caput VI seu Epilogus

DE LOCO ET MUNERE B. VIRGINIS DEIPARAE IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE

I. (Exponitur generale principium).

Immensae bonitatis Creator sapientissimus Deus mysterio Filii sui incarnati, in Ecclesia revelato et continuato, redemptionem mundi complere decrevit.

Sacrosancta Synodus, divinum illud salutis consilium grato animo meditans atque praedicans, omnium oculos dirigit ad Iesum Christum Dominum nostrum, «qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine» (Credo Const.).

Fideles itaque exhortantur ut, Salvatore suum recogitantes et cum omnibus sanctis communicantes, memoriam venerantur «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi» (Canon Missae Rom.).

2° Schema Balic-Philips

(27/11/63)

CAPUT VI seu EPILOGUS

DE LOCO ET MUNERE B. VIRGINIS DEIPARAE IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE

I – (Exponitur generale principium)

I – Infinitae bonitatis et sapientiae fons Deus, per mysterium Incarnationis, in Ecclesia revelatum et continuatum, mundi redemptionem complere volens, Filium suum misit, «factum ex muliere» (Gal. 4, 4).

Ex quo contingit, ut, Caput Corporis mystici adorantes et cum omnibus sanctis communicantes, memoriam veneremur «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi» (Canon Missae Rom.).

3° Schema Philips-Balic

Textus correctus

9 ian. 1964

CAPUT VI

DE LOCO ET MUNERE B.V. DEIPARAE IN MYSTERIO CHRISTI ET ECCLESIAE

I. De themate in genere.

1. Benignissimus et sapientissimus Deus, mysterio Unigeniti sui incarnati, in Ecclesia revelato et continuato, mundi redemptionem complere volens, «ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum, factum ex muliere,... ut adoptionem filiorum reciperemus» (Gal. 4, 4).

«Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine» (1).

Unde fideles in Ecclesiae Corpore Caput Christum adorantes atque cum omnibus sanctis communicantes, memoriam venerantur oportet «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi» (2).

Redactio IV Balic

Textus correctus

28 ian. 1964

I. Prooemium

1. Benignissimus et sapientissimus Deus, mysterio Unigeniti sui incarnati, in Ecclesia revelato et continuato, mundi redemptionem complere volens, «ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum factum ex muliere, ... ut adoptionem filiorum reciperemus» (Gal.4, 4).

Unde fideles Christum Caput adorantes atque cum omnibus sanctis communicantes, memoriam venerantur oportet «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi» (1).

V Redactio Philips

(2.II.1964)

I. PROEMIUM

1. Benignissimus et sapientissimus Deus, mundi redemptionem complere volens, «ubi venit plenitudo temporis, misit Filium suum, factum ex muliere,... ut adoptionem filiorum reciperemus» (Gal. 4,4).

«Qui propter nos et propter nostram salutem descendit de coelis et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine».

Quod salutis divinum mysterium nobis revelatur et continuatur in Ecclesia, quam Dominus ut corpus suum constituit, et in quo fideles, caput Christum adorantes, atque cum omnibus sanctis Eius communicantes, memoriam etiam venerantur oportet «in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Iesu Christi».

Phrasis melius construitur.

Servatur textus Credo, quia fundamentalis.

Concatenatio idearum est melior.

Virgo Maria enim, quae angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit ac mundo effudit, arcto et indissolubili vinculo cum Eo coniungitur.

2 – Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit ac postea mundo effudit, in humanae redemptionis opere peragendo cum Eo indivulse consociatur;

Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, quia «cooperata est caritate, ut fideles in Ecclesia nascerentur, qui huius Capitis membra sunt» (S. Aug. De Virg. 6).

simul autem cum omnibus hominibus salvandis e stirpe Adam invenitur coniuncta, quippe quae, et ipsa a Christo sublimiore modo redempta, «cooperata sit caritate, ut fideles in Ecclesia nascerentur, qui huius Capitis sunt membra» (S. AUGUSTINUS, De virg. 6).

Quapropter ut vera *mater Dei* Filii Redemptoris salutatur,

Quapropter recte non tantum veluti vera Mater Dei ac Redemptoris colitur,

verum etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae, immo et exemplar eius in fide et caritate

verum etiam supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae, immo eiusdem Ecclesiae in fide et caritate prototypus et exemplar spectatissimum seu typus

atque ut vera *mater fidelium*.

atque vera *fidelium mater* salutatur.

2. Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, ut vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur et honoratur. A Filio suo sublimiore modo redempta eique fedelissime unita, hac summa dignitate ditatur ut sit Genitrix Dei Filii, filia praedilecta Patris et sacrarium Spiritus Sancti, quo eximiae gratiae dono omnibus aliis creaturis, coelestibus et terrestribus, longe antecellit.

Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, immo «cooperata est caritate ut fideles in Ecclesia nascerentur, qui huius Capitis membra sunt» (3).

Quapropter etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae, eiusque in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum

atque ut vera Mater fidelium salutatur.

2. Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, arcto et indissolubili vinculo cum Filio coniungitur. Summa dignitate ditata ut sit Genitrix Dei Filii, praedilecta filia Patris et sacrarium Spiritus Sancti, Maria, hoc eximiae gratiae dono, omnibus aliis creaturis coelestibus et terrestribus longe antecellit.

Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta quippe quae et ipsa a Christo sublimiori modo redempta est (2).

Recte igitur vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur

et etiam supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae necnon eius in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum salutatur

eamque Catholica Ecclesia, Spiritus Sancti magisterio edocta, tanquam amantissimam matrem filialis pietatis affectu prosequi semper professa est (3).

2. ...

Servatur textus a me propositus, et servetur textus Augustini, qui nexum cum fidelibus exprimit.

2. Virgo enim Maria, quae Angelo nuntiante Verbum Dei corde et corpore suscepit et Vitam mundo protulit, ut vera Mater Dei ac Redemptoris agnoscitur et honoratur. A Filio suo sublimiore modo redempta eique fedelissime unita, hac summa dignitate ditatur ut sit Genitrix Dei Filii, filia praedilecta Patris et sacrarium Spiritus Sancti, quo eximiae gratiae dono omnibus aliis creaturis, coelestibus et terrestribus, longe antecellit.

Simul autem cum omnibus hominibus salvandis in stirpe Adam invenitur coniuncta, immo «cooperata est caritate ut fideles in Ecclesia nascerentur, qui huius Capitis membra sunt» (3).

Quapropter etiam ut supereminens prorsusque singulare membrum Ecclesiae, eiusque in fide et caritate typus et exemplar spectatissimum salutatur

quam Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, filiali pietatis affectu prosequi semper professa est.

quam Ecclesia, a Spiritu Sancto edocta, filiali pietatis affectu prosequi semper professa est.

Haec ultima verba forsitan melius in fine paragraphi praecedentis, 2ae, ponerentur.

3 – Itaque Sacrosancta Generalis Synodus, dum de mysterio Ecclesiae, in qua Divinus Redemptor salutem operatur, dissererit, idem hoc mysterium peculiari habita ratione Dei Genitricis contemplandum sibi proponit, illustrando tum Virginis locum et munus in Corpore Christi mysticum redemptorum officia erga Deiparam, Christi et Ecclesiae Matrem.

3. Ideo Sacrosancta Generalis Synodus, doctrinam de Ecclesia, in qua Divinus Redemptor salutem operatur, exponens, illustrare sedulo intendit tum munus Beatae Virginis in mysterio Incarnati Verbi et Corporis Mystici, tum hominum redemptorum officia erga Deiparam, matrem Christi et matrem fidelium,

3. Ideo Sacrosancta Generalis Synodus, dum de Ecclesia, in qua divinus Redemptor salutem operatur, disserit, praeterire nequit munus et cultum huius Beatissimae Virginis Matris, quae in Sancta Ecclesia locum occupat post Christum altissimum nobisque maxime proximum (4),

3. Ideo Sacrosancta Generalis Synodus, doctrinam de Ecclesia, in qua Divinus Redemptor salutem operatur, exponens, illustrare sedulo intendit tum munus Beatae Virginis in mysterio Incarnati Verbi et Corporis Mystici, tum hominum redemptorum officia erga Deiparam, matrem Christi et matrem fidelium,

quae in Sancta Ecclesia occupat locum post Christum altissimum nobisque maxime proximum (4).

quin tamen hac brevi expositione ullatenus praeiudicium ferre velit doctrinis de Matre Dei et Matre hominum, quae sive in scholis catholicis hucusque libere discutiuntur sive a Magisterio ecclesiastico propositae sunt.

servatis in suo iure doctrinis quae in scholis catholicis sub ductu Magisterii proponuntur

de Illa, quae in Sancta Ecclesia occupat locum post Christum altissimum nobisque maxime proximum (4).

2. (De Maria in Antiquo Testamento).

II – (De munere Beatissimae Virginis in oeconomia salutis)

II. De munere B. Virginis in oeconomia salutis.

II. DE MUNERE B VIRGINIS IN OECONOMIA SALUTIS

II. De munere B. Virginis in oeconomia salutis

1 – Cum in oeconomia humanae salutis Mater Redemptoris uno eodemque decreto ab aeterno cum Filio suo praedestinata sit, Sacrae

1-2. Sacrae Litterae Veteris Novique Testamenti et veneranda Traditio munus Matris Salvatoris in salutis oeconomia modo magis magisque

1-2. Sacrae Litterae Veteris Novique Testamenti et veneranda Traditio munus Matris Salvatoris in salutis oeconomia modo magis magisque

1-2. ...
Accipio citationem Mich. 5,2-3, de novo introductam.
Expressio proposita: «Traditio quae a Scriptura, Magisterio et Theologis proponitur» non placet, quia elementa diversi ordinis in unum planum collocat.

1-2. Sacrae Litterae Veteris Novique Testamenti et veneranda Traditio munus Matris Salvatoris in salutis oeconomia modo magis magisque

3. ...

Si, de encyclicis, etc. mentio facienda est, posset inseri: ... motum fidelium, servatis in suo iure doctrinis quae in scholis catholicis sub ductu Magisterii proponuntur de Illa, quae in Sancta Ecclesia occupat locum post Christum altissimum nobisque maxime proximum.

Litterae Veteris Novique Testamenti Ipsam sive directo sive implicite cum Iesu arcissimo et indissolubili vinculo coniunctam veluti conspicendam et credendam proponunt.

dilucido describunt et veluti conspiciendum proponunt.

dilucido describunt et veluti conspiciendum proponunt.

dilucido describunt et veluti conspiciendum proponunt.

Historia salutis in Vetere Testamento, quo lente praeparatur adventus Christi in mundum, pedetentim clarius proponit *fuguram Mulieris*, Redemptoris matris,

2 – Et quidem historia salutis in Vetere Testamento, qua Christi in mundum adventus lento gradu praeparatur, clarius pedetentim in apricum profert *figuram mulieris*, Redemptoris matris,

Et quidem in historia salutis Veteris Testamenti, qua Christi in mundum adventus lento gradu praeparatur, clarius pedetentim in apricum profertur Figura Mulieris, matris Redemptoris.

Et quidem ab initio historiae salutis in libris Veteris Testamenti descriptae, qua Christi in mundi adventus lento gradu praeparatur, clarius pedetentim in apricum profertur figura Mulieris, matris Redemptoris.

Et quidem in historia salutis Veteris Testamenti, qua Christi in mundum adventus lento gradu praeparatur, clarius pedetentim in apricum profertur Figura Mulieris, matris Redemptoris.

quae iam prophetice praenuntiatur in promissione protoparentibus, in peccatum lapsis, facta de victoria super serpentem (cf. Gen. 3,15).

quae iam prophetice nuntiatur in promissione de victoria super serpentem lapsis protoparentibus data (cf. Gen. 3,15).

Ipsa iam prophetice praevидetur in promissione, lapsis in peccatum protoparentibus data, de victoria super serpentem (cf. Gen. 3,15).

Ipsa iam prophetice praevидetur in promissione, lapsis in peccatum primis parentibus data, de victoria super serpentem (cf. Gen. 3, 15).

Ipsa iam prophetice praevидetur in promissione, lapsis in peccatum protoparentibus data, de victoria super serpentem (cf. Gen. 3,15).

Ipsa est Virgo quae concipiet et pariet Filium cuius nomen vocabitur Emmanuel (cf. Is. 7, 14).

Ipsa est Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius nomen vocabitur Emmanuel (Is. 7, 14).

Ipsa est Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius nomen vocabitur Emmanuel (Is. 7,14; cf. Mt. 1, 22-23).

Ipsa est Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius nomen vocabitur Emmanuel (Is. 7,14; cf. Mt. 1, 22-23).

Ipsa est Virgo quae concipiet et pariet Filium, cuius nomen vocabitur Emmanuel (Is. 7,14; cf. Mt. 1, 22-23).

Ex Bethleem egredietur qui sit dominator in Israël, tempore quo Parturiens pariet (cf. Mich. 5, 2-3).

Ipsa est Parturiens, quae pariet, tempore quo ex Bethlehem egredietur qui sit dominator in Israel (Mich. 5, 2-3).

Ipsa est Parturiens, quae pariet tempore quo ex Bethlehem egredietur qui sit dominator in Israël (Michea 5, 2-3).

Ipsa est Parturiens, quae pariet tempore quo ex Bethlehem egredietur qui sit dominator in Israël (Michea 5, 2-3).

Ipsa est per excellentiam *Filia Sion*, praecellens inter humiles ac pauperes Domini, qui salutem fiduciose non nisi ab Eo sperant et acceptant.

Ipsa est eminenter *Filia Sion*, praecellens inter humiles ac pauperes Domini, qui salutem cum fiducia ab Eo sperant et accipiunt.

Ipsa praecellit inter humiles ac pauperes Domini, qui salutem cum fiducia ab Eo sperant et accipiunt.

Ipsa praecellit inter humiles ac pauperes Domini, qui salutem cum fiducia ab Eo sperant et accipiunt.

Ipsa praecellit inter humiles ac pauperes Domini, qui salutem cum fiducia ab Eo sperant et accipiunt.

In Ea, post longam expectationem promissionis, complentur denique tempora et inauguratur oeconomia nova, quando Filius Dei in humanam stirpem intravit, ut eam mysteriis carnis suae a peccatis liberaret.

In ea tandem, post diuturnam expectationem promissionis, complentur tempora et nova instauratur oeconomia, cum Filius Dei humanam naturam assumpsit, ut hominem a peccatis liberaret.

Cum ipsa tandem, post diuturnam expectationem promissionis, complentur tempora et nova instauratur Oeconomia, quando Filius Dei humanam naturam assumpsit, ut mysteriis carnis suae hominem a peccato liberaret.

In Ipsa tandem, post diuturnam expectationem promissionis, complentur tempora et nova instauratur Oeconomia, quando Filius Dei humanam naturam assumpsit, ut mysteriis carnis suae hominem a peccato liberaret.

Cum ipsa tandem, post diuturnam expectationem promissionis, complentur tempora et nova instauratur Oeconomia, quando Filius Dei humanam naturam assumpsit, ut mysteriis carnis suae hominem a peccato liberaret.

3. (De Maria in Annuntiatione).

Incarnationem autem Filii sui Pater non ante perfecit, quam praedestinatae eius matris Mariae libera acceptatio accessisset.

3 – Incarnationem tamen Filii sui Pater non ante perfecit antequam praedestinatae eius matris Mariae libera acceptatio accessisset, ut, quemadmodum femina contulit ad mortem, ita etiam conferret ad vitam.

Quoniam autem Beatissima Virgo minor haud poterat esse quam Dei Matrem almamque Sociam Christi decebat, nihil mirum quod apud Sanctos Patres quidam loquendi usus invaluerit, quo haud raro Deiparam compellarunt totam totaliterque sanctam, innocentem, illibatam, intemeratam, impollutam, ab omni peccati naevo seu labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam.

Perfectissimae itaque sanctitatis splendoribus a primo instanti suae conceptionis fulgens, in Annuntiatione haec Nazarethana Virgo ab Angelo, mandato Dei, «gratia plena» (Lc. 1, 28) salutari meruit. Cui nuntio ipsa respondet: «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 30).

Nazarethana Virgo ab angelo salutatur ut *plena gratiae* messianicae, ad diffusionem iam paratae. Nuntio autem ipsa respondet: «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 38), fide et caritate consensum ad summum mysterium praebens.

3. Incarnationem vero Filii sui, Pater non ante perfecit, quam praedestinatae eius matris acceptatio accessisset, ut, quemadmodum femina contulit ad mortem, ita etiam conferret ad vitam.

Quoniam autem Beatissima Virgo haud minor poterat esse quam Dei Matrem decebat, mirum non est apud Sanctos Patres usum invaluisse, quo Deiparam appellarunt totam totaliterque sanctam, innocentem, illibatam, impollutam, ab omni peccati naevo seu labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam (5).

Perfectissimae itaque sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis fulgens, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut «gratia plena» salutatur (cf. Lc.1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 30).

3. Incarnationem vero Filii sui, non antea Pater perfecit, quam praedestinatae eius matris acceptatio *praecessisset*, ut Filius Dei incarnatus, novus Adam et salvator mundi, Beatae Mariae quoque filius fieret.

Quoniam autem Beatissima Virgo haud minor poterat esse quam Dei Matrem decebat (5), mirum non est apud Sanctos Patres usum invaluisse quo Deiparam appellarunt totam totaliterque sanctam, innocentem, illibatam, impollutam, ab omni peccati naevo seu labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam (6).

Perfectissimae itaque sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis *ditata* et fulgens, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut «gratia plena» salutatur (cf. Lc. 1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 30).

3.lin. 19-20 «ut Filius Dei... beatae Mariae quoque Filius esset», non admitto, quia haec «finalitas» in revelatione non exhibetur. A.v. Maria non est finis, sed ad finem inserviens.

lin. 27-28 «ditata et fulgens» unum vel alterum deleatur.

p. 3 lin. 1: «sociata fideliterque» deleatur. «Socia» potest accipi in sensu spiritualis adhaesionis non in sensu quod Christus et Maria unum constituunt principium redemptionis.

Citationes Patrum novas accipere possum.

lin.5: servetur vox «Praedicatores», ut indicetur genus litterarium illorum expositionis.

3. Incarnationem vero Filii sui, Pater non ante perfecit, quam praedestinatae eius matris acceptatio *praecessisset*, ut, quemadmodum femina contulit ad mortem, ita etiam conferret ad vitam.

Quoniam autem Beatissima Virgo haud minor poterat esse quam Dei Matrem decebat, mirum non est apud Sanctos Patres usum invaluisse, quo Deiparam appellarunt totam totaliterque sanctam, innocentem, illibatam, impollutam, ab omni peccati naevo seu labe immunem, quasi a Spiritu Sancto plasmata novamque creaturam formatam (5).

Perfectissimae itaque sanctitatis splendoribus a primo instante suae conceptionis *ditata*, Nazarethana Virgo ab Angelo nuntiante, Dei mandato, ut «gratia plena» salutatur (cf. Lc.1, 28), et coelesti nuntio ipsa respondet: «Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum» (Lc. 1, 30).

Prima quae incarnationem credidit, et in hoc sensu veluti primum per anticipationem Ecclesiae membrum, in corde et corpore suo lapsum humanum genus cum Verbo Dei, quod omnia recreat, colligavit. Ex praevisis meritis Christi sublimiori modo redempta, *immaculata* inde a conceptione sua, Virgo purissima atque sanctissima,

Quo consensu Maria, filia Aadae, non tantum facta est Mater Iesu, unici Mediatoris,

nullo retardabatur peccato aut haesitatione, ut salvificam voluntatem Dei pleno corde complecteretur, seipsamque ut ancillam Domini personae et operi Filii sui totaliter devoveret.

verum etiam, salvificam voluntatem Dei pleno corde complectens, semetipsam veluti Domini ancilla personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub ipso et cum ipso, potenti Dei gratia, mysterio redemptionis sociata.

Merito quidem Ecclesiae traditio antiquissima, inde praesertim ab Ephesina Synodo, in eius dignitate *Deigenetricis* quasi compendium agnovit totius fidei de incarnationis mysterio.

Merito igitur SS. Patres Mariam non mere passivum instrumentum, sed liberam causam humanae salutis per fidem et oboedientiam censebant, ita ut «Virginis Hevae Virgo Maria fiet advocata» (S. IRENAEUS, *Adversus haereses*, 5,19,1; cf. 4, 33-4; PG 7,1175,1074-5).

Patres porro et Liturgiae asserere solebant:

«per virginem Hevam mortem, per Virginem vel de Virgine Maria vitam

Ita Maria, filia Adam, praeclarissimo dono divino consentiens, facta est mater Iesu, unici Mediatoris,

verum etiam salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, potente Dei gratia, mysterio redemptionis inserviens.

Merito igitur Sancti Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae salutis cooperantem censebant.

Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, «oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis» (6).

Unde Patres et praedicatores antiqui asserere solebant:

«per Virginem Hevam mortem, per Virginem vel de Virgine Maria vitam

Ita Maria, filia Adam, *verbo divino* consentiens, facta est mater Iesu, unici Mediatoris,

ac salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, omnipotentis Dei gratia, mysterio redemptionis *sociata fideliterque* inserviens.

Merito igitur Ss. Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae salutis cooperantem censebant, ut quemadmodum femina contulit ad mortem, ita etiam conferret ad vitam.

Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, «oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis» (7).

Unde Patres et *Doctores* asserere solebant «Hevae inoboedientiae nodum solutionem accepisse per oboedientiam Mariae; quod alligavit virgo Heva per incredulitatem, hoc virginem Mariam solvisse per fidem» (8),

«per virginem Hevam mortem, per Virginem vel de virgine Maria vitam

Ita Maria, filia Adam, praeclarissimo dono divino consentiens, facta est mater Iesu, unici Mediatoris,

verum etiam salvificam voluntatem Dei, pleno corde et nullo retardata peccato, complectens, semetipsam ut Domini ancillam personae et operi Filii sui totaliter devovit, sub Ipso et cum Ipso, potente Dei gratia, mysterio redemptionis inserviens.

Merito igitur Ss. Patres Mariam non mere passive a Deo adhibitam, sed libera fide et oboedientia humanae salutis cooperantem censebant, ut quemadmodum femina contulit ad mortem, ita etiam conferret ad vitam.

Ipsa enim, ut ait S. Irenaeus, «oboediens et sibi et universo generi humano causa facta est salutis» (7).

Unde Patres et *praedicatores* asserere solebant «Hevae inoboedientiae nodum solutionem accepisse per oboedientiam Mariae; quod alligavit virgo Heva per incredulitatem, hoc virginem Mariam solvisse per fidem» (8),

«per virginem Hevam mortem, per Virginem vel de virgine Maria vitam

apparuisse» (S. CYR. HIER., *Cat.* 12,15; PG 33, 741), et, comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium appellare (S. EPIPH., *Haer.* 78, 18; CGS 37, 468-9),

et quasi in proverbium proferre «mors per Hevam, vita per Mariam» (S. HIER., *Ep.* 22, 21; PL 22, 408) vel «per feminam mors, per feminam vita» (S. AUGUST., *Sermo* 232; PL 38, 1108).

4. (*Maria et Iesus infans*).

4 – Haec autem Novae veluti Hevae cum Novo Adamo *consociatio* in redemptionis opere, a tempore virginalis conceptionis Christi ad eius usque mortem manifesta patet.

In Evangelio de Iesu infantia Maria describitur ut exsurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, quae, Spiritu Sancto repleta, eam salutatur: «*Beata quae credidisti*, quoniam perficientur ea quae dicta sunt tibi a Domino» (Lc. 1, 44-45). Ipsa vero exultans prophetavit: «*Beatam me dicent* omnes generationes, quia fecit mihi magna qui potens est» (Lc. 1, 48-49). Quae prophetia miro modo impletur a christianis populis, qui eam laudant, colunt, amant, invocant et imitari suscipiunt.

Nocte nativitatis, Deipara filium suum primogenitum, qui virginitatem matris illibatam conservavit et consecravit, gaudens amplectitur, eumque mox reclinatum in praeseptio, hominibus bonae voluntatis, pastoribus vigilantibus et sapientibus

In nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui integritatem virginalem Matris in ipsomet partu illibatam et incorruptam conservavit et consecravit, hominibus vocatorum in Ecclesia primitiis, laetabunda ostendit.

apparuisse» (7), et comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium» appellare (8),

et quasi in proverbium proferre: «mors per Hevam, vita per Mariam» (9).

4. Haec autem Matris cum opere salutari Filii sui *coniunctio* a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem *manifestatur*.

In primis quidem, cum Maria, exsurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, ab eaque ob fidem suam benedicta, gratiae messianicae exultationem etiam Praecursori Domini attulit (cf. Lc. 1, 39-45).

In nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem integritatem eius non minuit sed sacravit, hominibus bonae voluntatis laetabunda ostendit.

apparuisse» (9), et comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium» appellare (10),

et quasi in proverbium proferre: «mors per Hevam, vita per Mariam» (11).

4. Haec autem Matris et Filii in opere salutari coniunctio a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem manifestatur.

In primis quidem, cum Maria, exsurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, ab eaque, Spiritu Sancto repleta, «*benedicta inter mulieres*» (Lc. 1, 42) salutata, gratiae messianicae exultationem etiam Praecursori Domini attulit (cf. Lc. 1, 39-45).

In nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem eius integritatem *in ipsomet partu* non minuit sed sacravit (12), *pastoribus et magis* laetabunda ostendit.

apparuisse» (9), et comparatione cum Heva instituta, Mariam «matrem viventium» appellare (10),

et quasi in proverbium proferre: «mors per Hevam, vita per Mariam» (11).

4. p. 3, lin.15: peto ut servetur dictio: «ab ea ob fidem suam benedicta», quia theologia libertate contra Scripturas non gaudent.

lin. 16 «gratiae messianicae... attulit» deleatur abbreviationis causa.

lin. 18 «in ipsomet partu»: ? videat Commissio plenaria.

4. Haec autem Matris et Filii in opere salutari coniunctio a tempore virginalis conceptionis Christi ad Eius usque mortem manifestatur.

In primis quidem, cum Maria, exsurgens cum festinatione ad visitandam Elisabeth, *ab ea ob fidem suam benedicta* ..(cf. Lc. 1, 39-45).

In nativitate vero, cum Deipara Filium suum primogenitum, qui virginalem eius integritatem *in ipsomet partu* (?) non minuit sed sacravit, pastoribus et magis laetabunda ostendit.

ex oriente magis, verum lumen quaerentibus, laetabunda ostendit.

Quando vero Eum in templo, cum oblatione pauperum Domino praesentavit,

diro dolore affecta est, audita praedictione de contradictione cui Filius exponeretur ac de gladio qui animam matris pertransiret (Lc. 2, 34-35).

Dolorosa etiam fuit, sed fide constans in tenebris persecutionis, quando Ioseph cum puero et matre eius in Aegyptum fugit (Mt. 2, 13-14).

Dolens rursus et mirans quando puerum, per tres dies quaesitum, in templo, in eis quae Patris eius erant, occupatum, adinvenit (Lc. 2, 48-49), semper tamen omnia verba haec meditabunda conservans et confrens in corde suo (Lc. 2, 19 et 51).

5. (Maria in vita publica Iesu).

Durante vita autem publica Iesu, in initio, in decursu et in consummatione operis Eius signanter apparet.

In initio quidem, quando ad nuptias in Cana Galileae, misericordia pro

Cum vero Eum in templo, dono oblatione pauperum, Domino praesentavit,

sub luce Simeonis prophetica, una cum Filio, salutaris illius hostiae oblationem inchoavit, aeterno Patri summe acceptam, quam sub cruce erat consummatura.

5 – Durante autem vita publica Iesu, in initio, in decursu et in consummatione operis Eius aperte apparet.

In initio quidem, cum ad nuptias in Cana Galileae, misericordia commo-

Cum vero eum in templo, dono pauperum oblato, Domino praesentavit,

duplicem prophetiam Simeonis dolens accepit,

de contradictione cui Filius exponeretur ac de gladio qui Matris animam pertransiret (cf. Lc. 2, 34-35).

5. Durante autem vita publica Iesu, in initio, in decursu et in consummatione operis Eius signanter apparet.

In initio quidem, cum ad nuptias in Cana Galileae, misericordia permota,

Cum vero Eum in templo, dono pauperum oblato, Domino praesentavit,

propriam audivit consociationem cum Filio Redemptore propheticæ affirmatam a Simeone,

praenuntiantem simul et Filium futurum contradictionis signum et matris animam gladium pertransiturum, ut revelarentur ex multis cordibus cogitationes (cf. Lc. 2, 34-35).

5. Durante autem vita publica Iesu, in initio, in decursu et in consummatione operis Eius signanter apparet.

In initio quidem, cum ad nuptias in Cana Galilaeae, misericordia permota,

Cum vero eum in templo, dono pauperum oblato, Domino praesentavit,

[audivit...

Simeonem,

praenuntiantem simul et Filium futurum contradictionis signum et matris animam gladium pertransiturum, ut revelarentur ex multis cordibus cogitationes] (cf. Lc. 2, 34-35).

5. lin.28-30 «servis./;discipulis Eius»: delere possent, quia plures enim petunt abbreviationem.

p. 4 lin. 2 reduplicat lineam praecedentem.

lin.4-5 «eo enim./.. nascebatur», forsitan tolli posset ad abbreviandum.

5. Durante autem vita publica Iesu,

signanter apparet,

In initio quidem, cum ad nuptias in Cana Galilaeae, misericordia permota,

hominibus egentibus mota, primum signum effusionis messianicae intercessione sua inducit,	ta, primum signum effusionis messianicae gratiae intercessione sua induxit,	primum signum effusionis gratiae messianicae intercessione sua induxit,	ta, primum signum effusionis gratiae messianicae intercessione sua induxit,	ta, primum signum effusionis gratiae messianicae intercessione sua induxit.
dum Iesus gloriam manifestavit et crediderunt in eum discipuli Eius; ipsa vero servis locuta est: «Quodcumque dixerit vobis facite» (Io. 2, 1-11).	dum Iesus gloriam suam manifestavit et crediderunt in Eum discipuli Eius; ipsa vero servis locuta est: «Quodcumque dixerit vobis facite» (Io. 2,1-11).	dum Iesus gloriam suam manifestavit et crediderunt in Eum discipuli Eius; ipsa vero servis locuta est: «Quodcumque dixerit vobis facite» (cf. Io. 2,1-11).	servis enim dixit: «Quodcumque vobis dixerit facite», ad quod Iesus gloriam suam manifestavit et crediderunt in Eum discipuli Eius (cf. Io. 2, 1-11).	
In decursu praedicationis Eius audivit verba, quibus Filius eius, Regnum ultra ligamina carnis et sanguinis extollens, oboedientes [<i>textus</i> : oboediantia] et custodientes verbum Dei, sicut ipsa fideliter faciebat, beatificavit (Mc. 3, 35, par.; Lc. 11, 27-28).	In decursu praedicationis Eius, audivit verba, quibus Filius, Regnum ultra rationes et vincula carnis et sanguinis extollens, audientes et custodientes verbum Dei beatificavit (Mc. 3, 35, par.; Lc. 11, 27-28).	In decursu praedicationis eius audivit verba quibus Filius, Regnum ultra rationes et vincula carnis et sanguinis extollens, oboedientes et custodientes verbum Dei, sicut ipsa fideliter faciebat (cf. Lc. 2,19 et 51), beatos proclamavit (cf. Mc. 3, 25, par.; Lc. 11, 27-28).	In decursu praedicationis Eius audivit verba quibus Filius, Regnum ultra rationes et vincula carnis et sanguinis extollens, audientes et custodientes verbum Dei, sicut ipsa fideliter faciebat (cf. Lc. 2,19 et 51), beatos proclamavit (cf. Mc. 3, 25, par.; Lc. 11, 27-28).	In decursu praedicationis eius audivit verba quibus Filius, Regnum ultra rationes et vincula carnis et sanguinis extollens, <i>audientes</i> et custodientes verbum Dei, sicut ipsa fideliter faciebat (cf. Lc. 2,19 et 51), beatos proclamavit (cf. Mc. 3, 25, par.; Lc. 11, 27-28).
Maxime vero matris cum Filio indesinens unio tunc enituit, cum iuxta crucem non sine divino consilio stetit (cf. Io. 19, 25), vehementer cum Unigenito suo condoluit, Eius sacrificio seipsam cum Ipso et per Ipsum magno animo consociavit,	Maxime vero Matris cum Filio indesinens unio tunc enituit cum iuxta crucem, non sine divino consilio, stetit (cf. Io. 19,25); vehementer cum Unigenito suo condoluit; Eiusque sacrificio cum Ipso et per Ipsum magno animo se consociavit;	Maxime vero Matris cum Filio indesinens unio tunc enituit, cum iuxta crucem non sine divino consilio stetit (cf. Io. 19, 25), vehementer cum Unigenito suo condoluit, Eiusque sacrificio cum Ipso et per Ipsum magno animo se sociavit;	Maxime vero Matris cum Filio indesinens unio tunc enituit, cum iuxta crucem non sine divino consilio stetit (cf. Io.19, 25), vehementer cum Unigenito suo condoluit, Eius sacrificio <i>materno animo</i> se sociavit, <i>victimam de se genitam cum Ipso et per Ipsum perlibenter offerens</i> (13),	Maxime vero Matris cum Filio indesinens unio tunc enituit, cum iuxta crucem non sine divino consilio stetit (cf. Io.19, 25), vehementer cum Unigenito suo condoluit, Eius sacrificio <i>materno animo</i> se sociavit, <i>victimam de se genitam cum Ipso et per Ipsum perlibenter offerens</i> (13),
et ab eodem Christo Iesu in cruce moriente ut mater discipulo, fideles repraesentanti, data est (ib. 26-27),	cumque demum ab eodem Christo Iesu in cruce moriente uti mater discipulo, fidelium figurae, data est (Io. 19, 26-27),	cumque demum ab eodem Christo Iesu in cruce moriente uti mater discipulo, fidelium figurae, data est (cf. Io. 19, 26-27),	cumque demum ab eodem Christo Iesu in cruce moriente uti mater discipulo, fidelium figurae, data est (cf. Io.19, 26-27),	cumque demum ab eodem Christo Iesu in cruce moriente uti mater discipulo, fidelium figurae, data est (cf. Io. 19, 26-27).
in Ecclesia nempe ex aperto latere Crucifixi iam enascente.	Ecclesiae nempe ex aperto latere Crucifixi enascenti.	eo momento quo ex aperto latere Crucifixi Ecclesia nascebatur.	eo enim momento quo ex aperto latere Crucifixi Ecclesia nascebatur.	
6. (<i>Mariae exitus gloriosus</i>).				
Quoniam vero humanae salutis sacramentum non ante perficitur, quam promissus a Christo Spiritus Sanctus in die Pentecostes advenerit,	6– Quoniam vero humanae salutis sacramentum tunc perfectum est cum promissus a Christo Spiritus Sanctus in die Pentecostes effusus est,	6. Quoniam vero humanae salutis sacramentum non ante perficeretur quam promissus a Christo Spiritus Sanctus in die Pentecostes effunderetur,	6. Quoniam vero humanae salutis sacramentum non ante perficeretur quam promissus a Christo Spiritus Sanctus in die Pentecostes effunderetur,	
Mariam una cum Apostolis in Coenaculo contemplamur in oratione perseverantem (cf. Act. 1, 14), suis	Mariam una cum Apostolis in oratione contemplamur perseverantem (cf.	Mariam una cum Apostolis in oratione videmus perseverantem (cf. Act. 1, 14), suis quoque precibus implo-	Mariam una cum Apostolis in oratione videmus perseverantem (cf. Act. 1, 14), suis quoque precibus implo-	

quoque precibus implorantem effusionem Spiritus, qui iam olim in ipsam solam die Annuntiationis supervenit.

Denique Immaculata Deipara Virgo Maria, expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam assumpta est.

[Ita] plene conformatur Filio suo, immortalis saeculorum regi ac peccati mortisque victori, et in signum elevatur pro tota Ecclesia, quae ab eadem spem, gloriae Christi resuscitati etiam in corpore participandae, exemplo sui praecellentissimi membri, suaeque Regina[e] fortiter roboratur.

Act. 1,14), suis quoque precibus implorantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat.

7 – Denique, Immaculata Deipara Virgo Maria, expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam assumpta ac Regina a Domino constituta est.

Ita plene conformatur Filio suo, Regi saeculorum immortalis et invisibilis ac peccati mortisque victori.

rantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat.

7. Denique Immaculata Virgo, expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam accepta ac Regina a Domino constituta est,

ut plene conformaretur Filio suo, Regi saeculorum immortalis et invisibilis ac peccati mortisque victori.

rantem donum Spiritus, qui in Annuntiatione ipsam iam obumbraverat.

7. Denique Immaculata Virgo, expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam *assumpta* (14) ac *universorum* Regina a Domino constituta est (15),

ut plene conformaretur Filio suo, Domino dominantium ac peccati mortisque victori.

7. Denique Immaculata Virgo, expleto terrestri vitae cursu, corpore et anima ad coelestem gloriam *assumpta* (14) ac *universorum* Regina a Domino constituta est (15),

ut plene conformaretur Filio suo, Domino dominantium ac peccati mortisque victori.

8 p.4, lin.17: movetur difficultas etiam contra meam expressionem mitiorem!

Oportet indicare spiritualem adhaesionem Mariae, non eam proponere ut Comprincipium redemptionis.

Unde ponerem: his in terris Christo Redemptori generoso affectu adhaeserit...

Minime assero «mediationem» Mariae ad solam intercessionem coelestem restringi. Contrarium expresse dico: agnoscitur, durante vita Iesu, spirituale servitium et cooperatio Mariae.

Delenda itaque dicitur etiam lin. 22 «et mediatio».

Consequenter omitti potest paragraphus de Unico Mediatore.

p .5 lin .7: in mysterio Ecclesiae: Maria non ponenda est simpliciter ante et extra Ecclesiam.

lin.13 deleatur citatio Augustini, quae in n.1 ,2 servata est.

7. (Maria in tempore Ecclesiae).

8 – Cum itaque Beata Dei Genitrix ab aeterno tamquam Dei et hominum mater praedestinata, divinae providentiae consilio, hisce in terris Christi fuerit generosa Socia in opere redemptionis, atque hanc ob causam gratiae quoque Mediatrix et Advocata nostra salutatur, a Filio ne in caelesti Ierusalem quidem unquam divulsa est.

8. Cum itaque Beata Virgo, ab aeterno tamquam mater Dei et mater hominum praedestinata, divinae providentiae consilio, his in terris Christi Redemptoris fuerit generosa Socia, hanc ob causam mater gratiae nobis extitit et a Filio suo ne in caelesti Ierusalem quidem unquam divulsa est, nec desinit intercessione sua aeternae nobis salutis dona conciliare (10).

8. Cum itaque Beata Virgo, ab aeterno una cum divini Verbi incarnatione tamquam mater Dei et mater hominum praedestinata, divinae providentiae consilio, his in terris Christi fuerit generosa Socia in redemptionis opere perficiendo, *eo ipso mediatrix gratiae salutatur* et a Filio suo ne in caelesti Ierusalem quidem divulsa est, nec desinit intercessione sua aeternae nobis salutis dona conciliare (16).

De iungenda dissertatione circa typologiam ecclesiam cum parte praecedente: possum admittere.

8. Cum itaque Beata Virgo, ab aeterno tamquam mater Dei et mater hominum praedestinata, divinae providentiae consilio, his in terris Christi Redemptoris fuerit generosa Socia, hanc ob causam mater gratiae nobis extitit et a Filio suo ne in caelesti Ierusalem quidem unquam divulsa est, nec desinit intercessione sua aeternae nobis salutis dona conciliare (10).

Nec tamen Virgo, regnum beatitudinis ingrediens, munus suum in mysterio salutis hominum deposuit.

Nam Virgo, regnum beatitudinis ingressa, munus suum in mysterio salutis hominum non deposuit.

Nam Virgo, regnum beatitudinis ingressa, munus suum in mysterio salutis hominum non deposuit.

Nam Virgo, regnum beatitudinis ingressa, munus suum in mysterio salutis hominum non deposuit.

Nam Virgo, regnum beatitudinis ingressa, munus suum in mysterio salutis hominum non deposuit.

E contra, tempus Ecclesiae, inter ascensionem Domini eiusque gloriosum adventum decurrens est simul tempus Spiritus Sancti, dilatantis et sanctificantis mysticum Christi corpus, donec ad staturam perfectam pervenerit [*textus*: perveniret],

et tempus Beatae Virginis, in quo potentissima et ininterrupta sua intercessione

Ita eius in ordine gratiae *mediatio* indesinenter perdurat, inde a consensu, quem in initio divinae redemptionis consilio praebuit quemque sub cruce, compassionem suam passioni Filii coniungens, incunctanter sustinuit, usque ad perpetuam omnium electorum consummationem.

Sic eius in ordine gratiae *cooperatio et mediatio* indesinenter perdurat, inde a consensu quem in initio divinae redemptionis consilio ut ancilla Domini praebuit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit, usque ad perpetuam omnium electorum consummationem.

Sic eius in ordine gratiae *cooperatio et mediatio* indesinenter perdurat, inde a consensu quem in initio divinae redemptionis consilio ut ancilla Domini praebuit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit usque ad perpetuam omnium electorum consummationem.

Sic eius in ordine gratiae *cooperatio [et mediatio]* indesinenter perdurat, inde a consensu quem in initio divinae redemptionis consilio [ut ancilla Domini praebuit, quemque sub cruce incunctanter sustinuit, usque ad perpetuam omnium electorum consummationem.

de filiis suis, adhuc peregrinantibus et contra peccatum luctantibus, amanter curat, donec ad felicem patriam perducantur. Immensa enim eius caritas per visionem non minuitur, sed ad fastigium evehitur.

Quin ad gradum hierarchicum in Ecclesia pertineat aut sacramentali ministerio in fideles agat, virginali fidelitate et materna sollicitudine

Immensa eius caritas visione Dei non minuitur, sed ad fastigium evehitur, et de filiis suis adhuc peregrinantibus et contra peccatum luctantibus amanter curat, donec ad felicem patriam perducantur.

Materna sua caritate de filiis suis adhuc peregrinantibus et contra peccatum luctantibus curat, donec ad felicem patriam perducantur.

Materna sua caritate de filiis suis adhuc peregrinantibus et contra peccatum luctantibus curat, donec ad felicem patriam perducantur.

inclinatur super membra Filii sui, quos ut filios post Eum in doloribus progenitos, in periculis et persecutionibus positos, numquam derelinquit.

Ita eius generosa in ordine gratiae mediatio indesinenter perdurat, inde a consensu quem in initio divinae redemptionis consilio ancillariter praebuit, quemque sub cruce in doloribus incunctanter sustinuit, usque ad perpetuum omnium suorum dilectorum consummationem.

Unicus sane est Mediator noster, secundum absolutam verborum Apostoli significationem: «Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6).

At Mariae maternum munus, nedum hanc Christi unicam mediationem obscurat aut minuat, eam in immensum extollit.

Omnis enim salutaris Sanctae Virginis influxus supra homines, non ex aliqua necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur; omnis gratia eius ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet ex eademque totam virtutem obtinet.

Unus sane est Mediator noster, iuxta absolutam Apostoli verborum significationem: «Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6).

At Mariae maternum munus hanc Christi unicam mediationem non obscurat vel minuit, sed in immensum extollit.

Omnis enim salutaris Sanctae Virginis influxus in homines non ex aliqua necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit; Eius mediationi innititur, ab illa omnino necessario dependet, ex eademque totam virtutem haurit.

Neque enim Ecclesia umquam mediationem inter Deum et homines ullam agnovit quae aut ab unico Mediatore Christo Iesu ullo pacto independens aut eiusdem mediationi quidpiam superaddens cogitaretur.

Unicus sane est Mediator noster secundum absolutam verborum Apostoli significationem: «Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6).

At Mariae maternum munus hanc Christi unicam mediationem non obscurat nec minuit, sed in immensum extollit.

Omnis enim salutaris Sanctae Virginis influxus in homines non ex aliqua necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit.

Neque enim Ecclesia unquam mediationem inter Deum et homines ullam agnovit, quae aut ab unico Mediatore Christo ullo pacto (*sic*) independens aut eiusdem mediationi *quidquam* superaddens cogitaretur.

Unicus sane est Mediator noster secundum absolutam verborum Apostoli significationem: «Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6).

At Mariae maternum munus hanc Christi unicam mediationem non obscurat vel minuit, sed in immensum extollit.

[*Maria enim in Christo est mediatrix,*] omnisque eius salutaris influxus in homines non ex aliqua rei necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit.

Ecclesia etenim nullam mediationem inter Deum et homines agnovit, quae non nisi ab unico Mediatore Christo pendeat aut Eiusdem mediationi quidquam adiiciat.

Unicus sane est Mediator noster secundum absolutam verborum Apostoli significationem: «Unus enim Deus, unus et Mediator Dei et hominum, homo Christus Iesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus» (1 Tim. 2, 5-6).

At Mariae maternum munus hanc Christi unicam mediationem non obscurat vel minuit, sed in immensum extollit.

[*Maria enim in Christo est mediatrix,*] omnisque eius salutaris influxus in homines non ex aliqua rei necessitate, sed ex beneplacito divino exoritur et ex superabundantia meritorum Christi profluit, Eius mediationi innititur, ab illa omnino dependet, ex eademque totam virtutem haurit.

Ecclesia etenim nullam mediationem inter Deum et homines agnovit, quae non nisi ab unico Mediatore Christo pendeat aut Eiusdem mediationi quidquam adiiciat.

9 – Quapropter Sacrosancta Synodus theologos verbique divini praecones enixe hortatur, ut, studium Sacrae Scripturae et SS. Patrum ad sensum Magisterii Ecclesiae excellentes, sedulo adnitentur recte illustrare munera et officia B. Virginis cum aliis dogmatibus connexa, potissimum vero quae Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem et fontem. Studeant igitur in doctrina proponenda talia verba, ut res fert, adhibere, qualia aequiparationem inter Christum et Virginem Matrem plane ex se praecavere valeant.

8. (*Maria typus Ecclesiae*).

Simul autem indesinenter Maria, Virgo et Mater, ut typus Ecclesiae agnoscitur.

Ecclesia enim, Christi sponsa, et ipsa virgo et mater est:

virgo quidem, quia fidei Sponso datae veraciter et pure adhaeret; mater autem quia foecunda caritate per regenerationem baptismalem filios ad vitam novam eamque immortalem educit.

III – (*Maria typus Ecclesiae*)

1 – Singularia privilegia, quibus Deipara Virgo almaque Socia Christi Domini ornata fuit, quemadmodum cum Divino Redemptore ita quoque cum Ecclesia intimam relationem habent.

Maria enim typum gerit Ecclesiae.

2 – Ecclesia, Christi sponsa, et ipsa immaculata, virgo et mater est; immaculata lavacro sanguinis Christi Redemptoris (Eph. 5, 26);

virgo quidem, quia fidem Sponso datam integre et pure servat; mater autem, quia fecunda caritate per regenerationem baptismalem filios ad vitam novam eamque immortalem educit.

Huiusmodi tamen Ecclesiae mysterio B. Virgo Maria praeivit, illud in se eminenter, singulariter et incomparabiliter praebens:

III. *De Maria, typo Ecclesiae.*

1-2. Divinae maternitatis dono et munere quo Beata Virgo cum Filio suo Redemptore singulariter unitur, etiam cum Ecclesia Eius intime coniungitur:

Deipara, ut iam docebat S. Ambrosius, est Ecclesiae typus (11).

In mysterio enim Ecclesiae, quae iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplum praebens (12).

9. Beata autem Virgo divinae maternitatis dono et munere, quo cum Filio Redemptore unitur, suisque singularibus privilegiis etiam cum Ecclesia intime coniungitur.

Deipara, ut iam docebat S. Ambrosius, est Ecclesiae typus (17).

Mysterio enim Ecclesiae, quae iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplum praebens.

9. Beata autem Virgo divinae maternitatis dono et munere, quo cum Filio Redemptore unitur, suisque singularibus privilegiis etiam cum Ecclesia intime coniungitur:

Deipara, ut iam docebat S. Ambrosius, est Ecclesiae typus.

In mysterio enim Ecclesiae, quae iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplum praebens.

In mysterio enim Ecclesiae, quae iure mater vocatur et virgo, Beata Virgo Maria praecessit, eminenter et singulariter tum virginis tum matris exemplum praebens

		Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praebens fidem, nullo dubio adulteratam.	Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tanquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praestans fidem nullo dubio adulteratam.	Credens enim et oboediens, ipsum Filium Patris in terris genuit, et quidem viri nescia, Spiritu Sancto obumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio praebens fidem, nullo dubio adulteratam.
	peperit enim ipsum Christum, primogenitum inter multos fratres, <i>et quidem viri nescia, Spiritu Sancto adumbrata, tamquam nova Heva, non serpenti antiquo, sed Dei nuntio fidem exhibens nullo dubio adulteratam.</i>	Filium autem peperit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos et educandos cum materno amore cooperatur.	Filium autem peperit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos <i>olim cooperata est caritate (18), nunc autem ad eos</i> educandos materno amore cooperatur.	Filium autem peperit primogenitum in multis fratribus (Rom. 8, 29), fidelibus nempe, ad quos gignendos et educandos cum materno amore cooperatur.
	Nimirum in Maria et per Mariam Ecclesia est mater, sponsa et virgo, proinde ac si, hanc excellentissimam creaturam imitando eiusque arcanam celsitudinem et sanctitatem acquirendo, fiat vera mater sicut et ipsa, vera sponsa et virgo.	Jamvero Ecclesia, eius arcanam celsitudinem et caritatem imitando et voluntatem Patris fideliter adimplendo, et ipsa fit mater: in baptismo enim ad vitam novam et immortalem generat filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos.	Iamvero Ecclesia, eius arcanam sanctitatem contemplando et caritatem imitando, voluntatem Patris fideliter adimplendo, et ipsa fit mater: in baptismo enim filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos, ad vitam novam et immortalem generat.	Iamvero Ecclesia, eius arcanam sanctitatem contemplando et caritatem imitando, voluntatem Patris fideliter adimplendo, et ipsa fit mater: in baptismo enim filios, de Spiritu Sancto conceptos et ex Deo natos, ad vitam novam et immortalem generat.
	«Ecclesia ergo imitans Domini sui matrem – scribit Augustinus – quoniam corpore non potuit, mente tamen et mater est et virgo» (<i>Sermo</i> 191; PL [38,] 1010).	Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure servat, et «imitans Domini sui matrem, quoniam corpore non potuit, mente tamen et mater est et virgo» (13).	Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure servat, et «imitans Domini sui matrem, quoniam corpore non potuit, mente tamen et mater est et virgo» (19).	Et ipsa est virgo, quae fidem Sponso datam integre et pure servat, et «imitans Domini sui matrem, quoniam corpore non potuit, mente tamen et mater est et virgo» (13).
Ideo Ecclesia	3 – Quoniam itaque in Beatissima Virgine Ecclesia <i>sine macula et ruga</i> extat, dum Christifideles nituntur ut crescant «in virum perfectum, in mensuram plenitudinis Christi» (Eph. 4, 13),	3. Dum autem Ecclesia in Beatissima Virgine sine macula aut ruga (Eph. 5, 26) extat, Christifideles nituntur ut devincentes peccatum in puritate ac sanctitate crescant;	10. Dum autem Ecclesia sine macula aut ruga (Eph. 5, 26) in Beatissima Virgine extat, Christifideles nituntur ut devincentes peccatum in sanctitate crescant,	Dum autem Ecclesia in Beatissima Virgine sine macula aut ruga (Eph. 5, 26) extat, Christifideles nituntur ut devincentes peccatum in puritate ac sanctitate crescant;
oculos ad Mariam extollit quae, utpote vera Mater Dei Filii, filia praedilecta Patris, sacrarium Spiritus Sancti, omnibus creaturis dignitate praecellit,	oculos suos ad Mariam extollunt, quae, utpote vera Mater Dei Filii, filia Patris praedilecta, sacrarium Spiritus Sancti, omnibus creaturis dignitate praecellit	ideoque oculos suos ad Mariam attollunt,	ideoque oculos suos ad Mariam attollunt,	ideoque oculos suos ad Mariam attollunt, quae toti electorum communitati tanquam exemplar praefulget.

et toti electorum communitati tamquam exemplar praeifulget.	et electorum communitati tamquam exemplar praeifulget.	quae toti electorum communitati tamquam exemplar praeifulget.	quae toti electorum communitati tamquam exemplar praeifulget.
Ecclesia de ea pie recogitans, eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum mysterium incarnationis venerabunda intimius penetrat, Sponsoque suo semper magis conformatur.	Ecclesia de ea pie recogitans eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum mysterium Incarnationis venerabunda plenius ingreditur, Sponsoque suo magis ac magis conformatur.	Ecclesia de Ea pie recogitans Eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum incarnationis mysterium venerabunda penitus intrat, Sponsoque suo magis magisque conformatur.	Ecclesia de Ea pie recogitans Eamque in lumine Verbi hominis facti contemplans, in summum incarnationis mysterium venerabunda penitus intrat, Sponsoque suo magis magisque conformatur.
Maria enim, in historiam salutis intrinsecus ingressa, maxima fidei nostrae dogmata velut incorporat.	Maria enim in historia salutis intrinsecus conclusa, maxima fidei dogmata in se quodam modo unit et reverberat.	Maria enim in historia salutis intrinsecus ingressa, maxima fidei dogmata in se quodammodo unit et reverberat.	Maria enim, quae, in historia salutis intrinsecus ingressa, maxima fidei dogmata in se quodammodo unit et reverberat,
Praedicata, ad Filium suum, eiusque sacrificium atque ad amorem Patris auditores [<i>textus</i> : autores] advocat.	Cum praedicatur, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris suiue oblivionem advocat.	Cum praedicatur, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris credentes advocat.	cum praedicatur, ad Filium suum Eiusque sacrificium atque ad amorem Patris credentes advocat.
Praedicantibus autem, omnibusque apostolicis operariis animum addit, ut gloriam Christi enixius proclamant,	Praedicatoribus autem omnibusque apostolicis operariis animum addit, ut gloriam Christi enixius praedicent,	Ecclesia vero, gloriam Christi prosequens,	Ecclesia vero, gloriam Christi prosequens,
Ecclesiam vero praecelsae figurae Mariae continuo magis similem efficiant, in fide, oboedientia, caritate, puritate, patientia.	Ecclesiam vero praecelsae Figurae similem indesinenter efficiant, in fide oboedientia, caritate, puritate, patientia, imprimis autem in divina voluntate requirenda et exsequenda.	praecelsae suae Figurae similior effecta, continuo progreditur in fide, oboedientia, caritate, puritate, patientia, cum primis autem in divina voluntate exquirenda et obsequenda.	praecelsae suae Figurae similior efficitur, continuo progrediens in fide, oboedientia, caritate, patientia, imprimis autem in divina voluntate exquirenda et obsequenda.
9. (<i>Mariae cultus</i>).	IV – (<i>Mariae cultus in Ecclesia</i>)	IV. <i>De cultu Beatae Virginis in Ecclesia.</i>	III. De cultu Beatae Virginis in Ecclesia
Consequenter Maria etiam in cultu Ecclesiae actuose praesens est.	1 – Quae autem in excellentia similem non habet sui, utpote Dei Mater et Alma Socia Redemptoris, una etiam hyperduliae cultu ab Ecclesia colitur.	1-2. Maria quae in excellentia similem non habet sui, utpote Dei mater, quae mysteriis Christi non adfuit tantum, sed etiam interfuit, speciali cultu ab Ecclesia merito honoratur.	1-2. Maria, qua post Filium maior non est, utpote Dei Mater, quae mysteriis Christi non adfuit tantum, sed etiam interfuit, speciali cultu ab Ecclesia merito honoratur.
	2 – Et sane, inde ab antiquissimis temporibus Deipara Virgo, quae mysteriis Christi non tantum adfuit vel etiam interfuit, una cum Divino Salvatore, qui «incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine» (<i>Credo</i>)	Et sane ab antiquissimis temporibus Beata Virgo sub titulo «Deiparae» colitur, sub cuius praesidium fideles in cunctis periculis suis deprecantes confugiunt.	Et sane ab antiquissimis temporibus Beata Virgo sub titulo «Deiparae» colitur, sub cuius praesidium fideles in cunctis periculis suis deprecantes confugiunt.

Cost.), colebatur.

Vivit enim in veneratione, invocatio-
ne, fiducia, imitatione et dilectione
populi Dei, in terris itinerantis.

Decursu autem saeculorum, inde
potissimum a Concilio Ephesino,
cultus marialis notabiliter crebuit, ita
ut ab universis ritibus Mater Dei et
Mater hominum beata, omni quidem
laude, praedicetur, colatur, ametur,
invocatur (*sic*) atque in exemplum
proponatur.

Tantum autem abest ut singularis ille
cultus marialis adorationi quae Verbo
incarnato aequaliter ac Patri et Spiritui
Sancto unice competit, detrimen-
tum afferat, ut potius illi quam maxi-
me faveat.

Qui quidem singularis cultus – quem
ipsamet B. Virgo praevideat (Lc. 1, 48)
– prout in Ecclesia semper extitit,
non solum a vero latriae cultu essen-
tialiter differt, quo Verbo Incarnato
Patrique ac Spiritui Sancto adoratio
adhibetur, sed eidem potissimum
favet.

Ecclesia sanae pietatis erga Dei-
param Virginem, matrem fidelium,
varias formas pro temporum et locorum
conditionibus et pro indole ingenioque
fidelium secundum veram
doctrinam approbat, purificat et ele-
vat,

Variae enim formae pietatis erga Dei-
param Genitricem, quas (*textus*:
quae) Ecclesia – intra limites sanae et
orthodoxae doctrinae pro temporum
et locorum conditionibus et pro indole
ingenioque fidelium – approbavit,

ad id enim spectant ut, dum Mater
honoratur, Filius in quo aeterno
Patri complacuit omnem plenitudi-
nem inhabitare (Col. 1, 19) rite agnos-
catur, ametur, glorificetur Eiusque
mandata servantur.

id efficiunt ut, dum Mater honoratur,
Filius, in quo aeterno Patri complacuit
omnem plenitudinem inhabitare
(cf. Col. 1,19), rite noscatur, ametur,
glorificetur Eiusque mandata serven-
tur.

Sic per Christum qui «via, veritas et
vita» est (Io. 14, 6), homines ad Dei
unius et trini cognitionem supre-
mamque adorationem perducuntur.

Sic per Christum, qui «via, veritas et
vita» est (Io. 14, 6), homines ad Dei
Patris cognitionem supremamque
adorationem perducuntur.

Inde praesertim ab Ephesina Synodo
Mariae cultus mirabiliter crebuit in
veneratione, invocatione, fiducia,
imitatione, et dilectione Populi Dei,
secundum ipsius prophetica verba:
«Beatam me dicent omnes generatio-
nes, quia fecit mihi magna qui potens
est» (Lc. 1, 48).

Qui quidem singularis cultus, prout
in Ecclesia semper extitit, non solum
essentialiter differt a summa adora-
tione quae Verbo incarnato aequae ac
Patri et Spiritui Sancto exhibetur, sed
eidem potissimum favet.

Variae enim formae pietatis erga Dei
Genitricem, quas Ecclesia intra limi-
tes sanae et orthodoxae doctrinae,
pro temporum et locorum conditioni-
bus et pro indole ingenioque fide-
lium approbavit,

id efficiunt ut, dum Mater honoratur,
Filius, in quo aeterno Patri complacuit
omnem plenitudinem inhabitare
(Col. 1, 19), rite noscatur, ametur,
glorificetur, Eiusque mandata serven-
tur.

Sic per Christum, qui «via, veritas et
vita» est (Io. 14, 6), homines ad Dei
Patris cognitionem supremamque
adorationem perducuntur.

Inde praesertim ab Ephesina Synodo
cultus populi Dei erga Mariam mira-
biliter crebuit in veneratione et
dilectione, in invocatione et imitatio-
ne, secundum ipsius verba propheti-
ca: «Beatam me dicent omnes gene-
rationes, quia fecit mihi magna qui
potens est» (Lc.1, 48).

Qui quidem cultus, prout in Ecclesia
semper exstitit, singularis omnino
quamquam est, essentialiter differt a
summa adoratione quae Verbo incar-
nato aequae ac Patri et Spiritui Sancto
exhibetur, eidemque potissimum
favet.

Variae enim formae pietatis erga Dei
Genitricem, quas Ecclesia intra limi-
tes sanae et orthodoxae doctrinae,
pro temporum et locorum conditioni-
bus et pro indole ingenioque fide-
lium approbavit,

id efficiunt ut, dum mater honoratur,
Filius, propter quem omnia (1 Cor. 3,
32 [*sic*]; Col. 1, 15-16, Hebr. 2, 10)
et in quo aeterno Patri complacuit
omnem plenitudinem inhabitare
(Col.1,19), rite noscatur, ametur, glo-
rificetur, Eiusque mandata servantur.

Et per Christum, qui «via, veritas et
vita» est (Io. 14, 6), homines ad Dei
Patris cognitionem supremamque
adorationem perducuntur.

Inde praesertim ab Ephesina Synodo
cultus populi Dei erga Mariam mira-
biliter crebuit in veneratione et
dilectione, in invocatione et imitatio-
ne, secundum ipsius verba propheti-
ca: «Beatam me dicent omnes gene-
rationes, quia fecit mihi magna qui
potens est» (Lc.1, 48).

Qui quidem cultus, prout in Ecclesia
semper exstitit, singularis omnino
quamquam est, essentialiter differt a
summa adoratione quae Verbo incar-
nato aequae ac Patri et Spiritui Sancto
exhibetur, eidemque potissimum
favet.

Variae enim formae pietatis erga Dei
Genitricem, quas Ecclesia intra limi-
tes sanae et orthodoxae doctrinae,
pro temporum et locorum conditioni-
bus et pro indole ingenioque fide-
lium approbavit,

id efficiunt ut, dum mater honoratur,
Filius, propter quem omnia (1 Cor. 3,
32 [*sic*]; Col. 1, 15-16, Hebr. 2, 10)
et in quo aeterno Patri complacuit
omnem plenitudinem inhabitare
(Col.1,19), rite noscatur, ametur, glo-
rificetur, Eiusque mandata servantur.

Et per Christum, qui «via, veritas et
vita» est (Io. 14, 6), homines ad Dei
Patris cognitionem supremamque
adorationem perducuntur.

3. Additamentum lin. 23-27 admittere pos-
sum.

lin. 33, idem, dummodo addatur: «inter
omnes sanctos».

Reliqua, ut scribuntur, libenter approbo.

Quam catholicam doctrinam Sacra Synodus consulto fortiterque docet,

eodemque tempore Episcopos monet, ut sedulo commendent theologi divinique verbi praeconibus, ut ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda, abstineant.

3 – Hanc sanam, catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet

simulque sacros Pastores admonet,

ut theologi divinique verbi praecones ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda, abstinere sedulo studeant.

Meminerint porro omnes fideles veram devotionem in quodam unius momenti affectu minime consistere. E contra firmiter teneant devotionem non nisi a vera fide procedere, qua omnes adducimur ad virtutes beatae Virginis veraciter et humiliter imitandas.

Meminerint porro omnes fideles veram devotionem neque in quodam unius momenti affectu neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua omnes adducimur ad singularis excellentiae Dei Genitricis agnitionem, ad filialem erga Matrem nostram amorem et

3. Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet,

simulque theologos verbique divini praecones enixe exhortatur, ut ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant.

Studium Sacrae Scripturae et Sanctorum Patrum sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem et fontem.

In proponenda autem veritate talia verba adhibeant, quae aequiparationem inter Christum et Virginem plane ex se praecaveant.

Meminerint porro omnes fideles veram devotionem neque in quodam unius momenti affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem erga Matrem nostram amorem eiusque

3. Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet,

simulque omnes Ecclesiae filios admonet ut praxes et exercitia pietatis marialis saeculorum cursu a Magisterio commendata magni faciant et ea quae anteactis temporibus de cultu imaginum Christi, B.M. Virginis et sanctorum decreta fuere religiose servent (20).

Theologos autem verbique divini praecones enixe exhortatur, ut ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant (21).

Studium Sacrae Scripturae, Sanctorum Patrum Ecclesiaeque Doctorum sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem.

Quamquam autem Beata Virgo, Deo sic volente, Filio suo in plurimis simillima est,

in proponenda tamen veritate talia adhibeant verba, quae aequiparationem inter Christum et Virginem plane ex se praecaveant.

Meminerint porro omnes fideles veram devotionem neque in quodam momenti affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem erga Matrem nostram amorem eiusque virtutum

3. Hanc catholicam doctrinam Sacrosancta Synodus consulto docet,

simulque omnes Ecclesiae filios admonet ut praxes et exercitia pietatis marialis saeculorum cursu a Magisterio commendata magni faciant et ea quae anteactis temporibus de cultu imaginum Christi, B.M. Virginis et sanctorum decreta fuere religiose servent (20).

Theologos autem verbique divini praecones enixe exhortatur, ut ab omni falsa superlacione, quemadmodum et a nimia mentis angustia, in singulari Deiparae dignitate consideranda sedulo abstineant (21).

Studium Sacrae Scripturae, Sanctorum Patrum Ecclesiaeque Doctorum sub ductu Magisterii excolentes, recte illustrent munera et privilegia Beatae Virginis, quae semper Christum spectant, totius veritatis, sanctitatis et pietatis originem.

[Quamquam autem Beata Virgo, Deo sic volente, Filio suo in plurimis simillima est,]

in proponenda tamen veritate talia adhibeant verba, quae aequiparationem inter Christum et Virginem plane ex se praecaveant.

Meminerint porro omnes fideles veram devotionem neque in quodam momenti affectu, neque in vana quadam credulitate consistere, sed a vera fide procedere, qua ad Dei Genitricis excellentiam agnoscendam adducimur, et ad filialem erga Matrem nostram amorem eiusque virtutum

ad eius virtutum imitationem.

V – *(Maria mater unitatis)*

Sacrosanctae huic Generali Synodo magnum affert gaudium ac solatium quod ipsi quoque haud pauci fratres separati, potissimum vero Orientales – qui ad Deiparam peculiari modo devotissime colendam feruntur – debito honore ac reverentia Matrem Domini ac Salvatoris nostri prosequuntur.

Quinimmo, pie est credendum Ipsam, quae homines universos in Calvariae loco habuerit materno animo suo commendatos, non minus eos fovere ac diligere, qui se fuisse a Christo Iesu redemptos ignorant, quam qui ipsius redemptionis beneficiis feliciter fruuntur.

Quapropter Sacrosancta Synodus certa spe ac fiducia nititur fore, ut haec Mater Dei et hominum – quae intercessit ut Iesus primum signum operaretur in Cana Galileae, ex quo crediderunt in eum discipuli eius (Io. 2,10), atque Ecclesiae primordiis adstitit – patrocinio suo a Deo impetret, ut tandem omnes in eundem gregem sub uno Pastore conveniant (cf. Io. 10, 16).

Quamobrem omnes prorsus Christifideles hortatur, ut preces supplicationesque ad Matrem Dei et Ecclesiae fundant, ut, ipsa intercedente, eius Filius Iesus Christus cunctas familias populorum, et in primis illos, qui christiano nomine gloriantur, in unum Dei populum congreget.

virtutum imitationem excitamur.

V. *De Beata Virgine et Unitate.*

Sacrosanctae huic Generali Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres separatos non deesse, qui Matri Domini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt.

Quinimmo pie credendum est Ipsam, quae in Calvariae loco fideles habuerit materno suo cordi commendatos, cunctos homines diligere ac fovere, ut fructibus redemptionis abundantius fruuntur, illosque praecipue qui nomen Christi invocant,

tandem in unum gregem sub uno Pastore conveniant (cf. Io. 10, 16).

Quamobrem universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei Matremque hominum effundant, ut ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque in omnium Sanctorum Communione apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive christiano nomine decorentur, sive Salvatorem suum adhuc ignorent, cum pace et concordia in unum

imitationem excitamur.

IV. De Beata Virgine et Unitate

Sacrosanctae huic Generali Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres separatos non deesse, qui Matri Domini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt.

Pie quidem credendum est Ipsam, quae in Calvariae loco fideles habuit materno suo cordi commendatos, cunctos homines diligere ac fovere, ut fructibus redemptionis abundantius utantur, illosque praecipue qui nomen Christi invocant, tandem in unum gregem sub uno Pastore conveniant (cf. Io. 10, 16).

Quamobrem universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei et Matrem hominum effundant, ut ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque in omnium Sanctorum Communione apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive christiano nomine decorantur, sive Salvatorem suum adhuc ignorant, cum pace et concordia feliciter con-

imitationem excitamur.

IV. De Beata Virgine et Unitate

Sacrosanctae huic Generali Synodo magnum affert gaudium et solatium, etiam inter fratres separatos non deesse, qui Matri Domini ac Salvatoris debitum afferunt honorem, speciatim apud Orientales, qui ad cultum Deiparae semper Virginis fervido impulsu ac devoto animo concurrunt.

Pie quidem credendum est Ipsam, quae in Calvariae loco fideles habuit materno suo cordi commendatos, cunctos homines diligere ac fovere, ut fructibus redemptionis abundantius utantur, illosque praecipue qui nomen Christi invocant, tandem in unum gregem sub uno Pastore conveniant (cf. Io. 10, 16).

Quamobrem universi christifideles supplicationes instantes ad Matrem Dei et Matrem hominum effundant, ut ipsa, quae primitiis Ecclesiae precibus suis adstitit, nunc quoque in omnium Sanctorum Communione apud Filium suum intercedat, donec cunctae familiae populorum, sive christiano nomine decorantur, sive Salvatorem suum adhuc ignorent, cum pace et concordia feliciter con-

10. (Conclusio).

VI – (Maria imago eschatologica)

In fine temporum, adveniente Domino,

Interim autem, quoadusque omnium finis appropinquaverit (cf I Petr. 4, 7) et advenerit «dies Domini» (II Pt. 3, 10),

et Mater Eius in coetu sanctorum et angelorum circa supremum iudicem in splendore[m] apparebit, prima in fide, prima etiam in coronatione, quia purissima et ardentissima in consummata donatione amoris.

Mater Dei corpore animaue iam glorificata, quemadmodum ipsa Ecclesiae in futuro saeculo consummandae initium, signum ac imago eschatologica est,

ita et peregrinantibus incitamento ac solatio validissimo extat.

Interea sperat et orat Ecclesia, ut omnes qui christiano nomine honorantur et quorum plures, praesertim in Orientalibus regionibus, fervido impulso in Deiparae cultum devotionemque feruntur, Maria intercedente, ad pacem et concordiam catholicam perveniant.

Ita cuncti qui in Christum credunt seipsos, Deo favente, aliquando agnoscent etiam ut filios dolorum et gaudiorum Beatae Virginis, fratres ac sorores Primogeniti eius, qui non est alius ac Unigenitus Patris.

Haec potentissima Virgo, auxilium Christianorum, nutriat fidem «futorum bonorum» (Hebr. 9, 11). Addat, dum «omnis creatura ingemiscit et parturit», patientiam nobis, qui, quamvis «primitias Spiritus habentes» et «ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei expectan-

Populum Dei feliciter congregentur.

VI. De Maria, imagine eschatologica.

Interim autem

Mater Iesu, quemadmodum, corpore et anima in coelis iam glorificata, imago et initium exstitit Ecclesiae in futuro saeculo consummandae,

ita his in terris, quoadusque advenerit dies Domini (cf. 2 Pt. 3, 10), tamquam signum certae spei et solatii peregrinanti Populo Dei praelucet.

gregentur in unum Populum Dei.

V. Maria, signum certae spei et solatii peregrinanti populo Dei.

Interim autem

Mater Iesu, quemadmodum in caelis corpore et anima iam glorificata, imago et initium est Ecclesiae in futuro saeculo consummandae,

ita his in terris, quoadusque advenerit dies Domini (cf. 2 Pt. 3, 10), tamquam signum certae spei et solatii peregrinanti Populo Dei praelucet.

gregentur in unum Populum Dei.

V. Maria, signum certae spei et solatii peregrinanti populo Dei.

Interim autem

Mater Iesu, quemadmodum in caelis corpore et anima iam glorificata, imago et initium est Ecclesiae in futuro saeculo consummandae,

ita his in terris, quoadusque advenerit dies Domini (cf. 2 Pt. 3, 10), tamquam signum certae spei et solatii peregrinanti Populo Dei praelucet.

tes, redemptionem corporis nostri» (Rom. 8, 22-23).

Arceat a nobis, huic saeculo Dei mandatu (*sic*) emendando et perficiendo incumbentibus, vesaniam filiorum huius mundi.

Roboret illa «quae serpentis caput virgineo pede contrivit» (8,12, Versus ad Vesperas I et II, et ad Laudes), quaeque «terribilis (est) ut castrorum acies ordinata» (15, 8, Vesp. I, 5 antiph.), Ecclesiae filiorum pectora, «ut sint fortes in bello et pugnent cum antiquo serpente» (De Communi Ap., antiph. ad Magnificat).

Erigat nos ad caelestia desideria, qui «non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus» (Hebr. 13, 14).

Accendat denique in cordibus nostris vigilantiam expectationemque Domini advenientis, qua ipsa «virgo prudentissima», iam primi adventus testis ac ministra, ineffabilibus desiderii suspiriisque aestuat: «et Spiritus enim et Sponsa dicunt: veni» (Apoc. 22, 17).

Sic Ecclesia in umbra ac imaginibus longe peregrinans a Domino tandem ad civitatem sanctam tuto feliciter

Augeat igitur in nobis potentissima Virgo, intercessione sua, fidem futurorum bonorum,

obtineatque nobis fortitudinem in bello contra antiquum serpentem Illa, quae «serpentis caput virgineo pede contrivit» (14).

Suo exemplo nos erigat ad coelestia desideria, quippe qui «non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus» (Heb. 13, 14).

Prudentissima Virgo, quae Domini in carnem adventus fuit testis et ministra, impetret nobis, dum gloriosum Christi adventum expectamus, in huius mundi tenebris vigilantiam.

Virgo fidelis, quae in humili servitio, et caritatis communione Ecclesiae praeivit eique semper praeifulget, suppliciter efflagitet, ut nos post ipsam ardorem apostolicum pro gloria Filii sui et mundi vita incunctanter expleamus,

donec Ecclesia, quae in umbra et tribulatione longe peregrinatur a Domino, demum ad nuptias Dei et Agni

Virgo igitur fidelis, intercessione sua apud Filium, augeat in nobis fidem futurorum bonorum exemploque suo erigat ad caelestia desideria, quippe qui «non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus» (Hebr. 13, 14).

Virgo potens, quae «serpentis caput virgineo pede contrivit» (22), obtineat nobis fortitudinem in bello contra antiquum serpentem.

Suo exemplo nos erigat ad coelestia desideria, quippe qui «non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus» (Heb. 13, 14).

Virgo prudentissima, quae Domini in carnem adventus fuit testis et ministra, impetret nobis in huius mundi tenebris vigilantiam, dum adventum Christi expectamus gloriosum.

Virgo clemens, quae humilitatis servitio et caritatis communione Ecclesiae praeivit eique semper praeifulget, suppliciter efflagitet ut nos post Ipsam ardorem apostolicum pro gloria Filii sui et mundi vita incunctanter expleamus,

donec Ecclesia, quae in umbra et tribulatione longe peregrinatur a Domino, demum ad nuptias Dei et Agni in

Virgo igitur fidelis, intercessione sua apud Filium, augeat in nobis fidem futurorum bonorum exemploque suo erigat ad caelestia desideria, quippe qui «non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus» (Hebr. 13, 14).

Virgo potens, quae «serpentis caput virgineo pede contrivit» (22), obtineat nobis fortitudinem in bello contra antiquum serpentem.

Suo exemplo nos erigat ad coelestia desideria, quippe qui «non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus» (Heb. 13, 14).

Virgo prudentissima, quae Domini in carnem adventus fuit testis et ministra, impetret nobis in huius mundi tenebris vigilantiam, dum adventum Christi expectamus gloriosum.

Virgo clemens, quae humilitatis servitio et caritatis communione Ecclesiae praeivit eique semper praeifulget, suppliciter efflagitet ut nos post Ipsam ardorem apostolicum pro gloria Filii sui et mundi vita incunctanter expleamus,

donec Ecclesia, quae in umbra et tribulatione longe peregrinatur a Domino, demum ad nuptias Dei et Agni in

que perveniet, cuius Maria figura et summa est, imperii Christi iam cohaeres, donec Deus sit omnia in omnibus (I Cor. 15, 28).

in luce et gaudio perveniat.

luce et gaudio perveniat.

luce et gaudio perveniat.

NOTAE

Ometto la pagine di note, che in parte corrispondono a quelle che poi saranno introdotte nel testo definitivo.

NOTAE

1) Canon Missae Romanae. Cf. Symbolum Constantinopolitanum (MANSI 3,566); Conc. (oecum. III) Ephesinum, 22 ian. 431 (MANSI 4,1130. Cf. etiam 2,665 et 4,1071); Conc. (oecum. IV) Chalcedonense, 22 oct. 451 (MANSI 7, 111-116, Conc. (oecum.V) Constantinopolitanum II, 2 iun. 553 (MANSI 9, 375-396).

2) PIUS IX, Bulla *Ineffabilis Deus*, 8 dec. 1854, in *Pii IX Acta*, 1/I, 605. 616.

3) Cf. S. LEO M., *Sermo 6 de Nativitate Domini* (PL 54, 213): «Generatio enim Christi origo est populi christiani, et natalis Capitis natalis est corporis»; S. AUGUS., *Sermo* 192, 2 (PL 38,1012): «Quo modo autem non ad partum Virginis pertinetis, quando Christi membra estis?»; BENEDICTUS XIV, Bulla *Gloriosae Dominae*, 27 sept. 1748.

2.II.64

4) Cf. S.S. PAULUS VI, *Allocutio in Concilio*, die 4 dec. 1963.

5) Cf. S. AMBROSIUS, *Epist. 63 ad Ecclesiam Vercellensem* (PL 16, 1270-1271): «nec Maria minor, quam Matrem Christi decebat».

6) Cf. S. GERMANUS CONSTANT., *Hom. in Annunt. Deiparae* (PG 98, 328), *In Dorm.* 2, col. 357; ANASTASIUS ANTIOCH., *Sermo 2 de Annunt.*, 2 (PG 89,1377); *Sermo* 3, 2, col. 1388; S. ANDREAS CRET.,

Can. in B.V. Nat., 4 (PG 97, 1321), *In B.V. Nat.*, 1; col. 812; *Hom. in Dorm.* 1, col. 1068; S. SOPHRONIUS, *Or. 2 in Annunt.*, 18 (PG 87 (3), 3237).

7) S IRENAEUS, *Adv. Haer.* III,22,4 (PG 7,959) .

8) Ibidem.

9) S. CYRILLUS HIEROS., *Catech.* 12,15 (PG 33,741).

10) S. EPIPHANIUS, *Haer.* 78,18 (PG 42,728s.); CGS 37, 468s.

11) S. HIERONYMUS, *Epist.* 22,21 (PL 22,408). Cf. S. AUGUSTINUS, *Sermo* 51,2,3 (PL 38,335); *Sermo* 232,2; col. 1108; S. JO. CHRYSOSTOMUS, *Hom. in S. Pascha*, 2 (PG 52,768); *In Ps.* 44,7 (PG 55,1,3); S.JO. DAMASCENUS, *Hom. 2 in Dorm. B.V.M.*, 3 (PG 96, 728).

12) Cf. Concilium Lateranense, 5-31 oct. 649 (MANSI 10, 1151); S.LEO M., *Epistola dogmatica ad Flavianum* (PL 54,759); Conc. Chalcedonense (MANSI 7,462); S. AMBROSIUS, *De institutione Virginis et sanctae Mariae virginitate perpetua* (PL 16,320).

13) PIUS XII, enc. *Mystici Corporis*, 29 iunii 1943, in AAS 35 (1943) 247-248; PIUS XI, enc. *Miserentissimus Redemptor*, 8 maii 1928 , in AAS 20 (1928) 178.

14) Cf. PIUS XII, const. ap. *Munificentissimus Deus*, 1 nov. 1950, in AAS 42 (1950) 770. S. IO.DAMASCENUS, *Enc. in dorm. Dei Genitricis*, hom. 2 et 3 (PG 96, 752-754, 754-762); S. GERM. CONSTANT., *In*

Sanctae Dei Genitricis dorm. sermo 1 (PG 98, 346-347); S. MODESTUS HIER., *Enc. in dorm. sanctissimae Dominae nostrae Deiparae* (PG 86 (2) 3311).

15) Cf. S. ANDREAS CRET., *Homilia 3 in dorm. SS. Deiparae* (PG 97,1099); S. IO. DAMASCENUS, *De fide orthodoxa*, I.IV, c. 14 (PG 44, 1158); PIUS XII, enc. *Ad caeli Regnam*, 11 oct. 1954, in AAS 46 (1954) 633-636.

16) Cf. S. ANDREAS CRET., *In Nat. Mariae sermo 4* (PG 97, 865-68); S. GERMANUS CONSTANT., *In Annunt. SS.mae Deiparae* (PG 98, 321); S IO. DAMASCENUS, *In Dorm. B. V. Mariae, hom. 1* (PG 96, 704-5; 712-713); PIUS XII, enc. *Mystici Corporis*, 2 iun. 1943, in AAS 35 (1943) 248; LEO XIII, enc. *Iucunda semper*, 8 sept. 1894, in *Leonis XIII Acta*, XIV, 309; S. PIUS X, enc. *Ad diem illum*, 2 febr. 1904, in *Pii X Acta*, I, 153-154.

17) S. AMBROSIUS, *Exp. Lc.*, lib. 2, n. 7 (PL 15,1635).

18) S. AUGUSTINUS, *De S. Virginitate*, 6 (PL 40, 399).

19) S. AMBROSIUS, 1.c. et *De mysteriis* 59 (PL 16,426); *Exp. Lc.* 10,24-25 (PL 15,1902-1903); S. AUGUSTINUS, *Sermo* 191, 2,3 (PL 38, 1010). Cf. *In Io. Tr.*, 13,12 (PL 35,1499); *Sermo* 22,10 (PL 38,154); *Sermo* 359,4 (PL 39,1593); *Enarratio in Ps.* 126, 7-8 (PL 37,1672-1673).

20) Cf. Concilium (oec.VII) Nicaenum II, 24 sept.-23 oct. 787,(MANSI 13,378-379); Concilium Tridentinum,

Sessio XXV, 3-4 dec. 1563 (MANSI 33,171-172).

21) Cf. PIUS XII, nuntius radiophonicus iis qui interfuerunt conventui internationali mariologico-mariano Romae habito 24 oct. 1954, in AAS 46 (1954) 679.

22) Versus Vesp. et Laudes in festo B.V. Immaculatae Conceptionis.